

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
CZEŚĆ PIERWSZA. Wprowadzenie	11
1. Przedmiot psychologii — <i>Jan Strelau</i>	13
1.1. Psychologia jako nauka o człowieku i jego czynnościach	13
1.2. Pojęcie czynności	14
1.3. Rodzaje czynności	17
1.4. Regulacja wzajemnego stosunku człowieka z otoczeniem jako podstawowy problem psychologii	19
1.5. Świadomość i jej funkcja regulacyjna w przebiegu czynności człowieka	25
1.6. Znaczenie psychologii dla nauk pedagogicznych	27
2. Fizjologiczne mechanizmy regulacji czynności — <i>Jan Strelau</i>	31
2.1. Rola układu nerwowego w regulacji czynności	31
2.2. Narządy zmysłów jako fizjologiczne podłoże odbioru informacji	32
2.3. Wzrok jako jeden z dominujących narządów zmysłowych	34
2.4. Mechanizmy fizjologiczne przekazywania informacji	36
2.5. Funkcje integracyjne i koordynujące układu nerwowego	40
2.6. Hormonalne procesy integracji i przystosowania	49
3. Czynniki determinujące rozwój psychiczny człowieka	53
3.1. Dziedziczność — <i>Jan Strelau</i>	53
3.2. Aktywność własna jednostki — <i>Andrzej Jurkowski</i>	61
3.3. Środowisko — <i>Andrzej Jurkowski</i>	64
3.4. Wychowanie i nauczanie — <i>Andrzej Jurkowski</i>	72
3.5. Współzależność czynników rozwoju psychicznego — <i>Andrzej Jurkowski</i>	80
CZEŚĆ DRUGA. Przedmiot oddziaływań nauczyciela — uczeń	85
I. Ogólna charakterystyka psychologiczna ucznia	87
4. Czynności poznawcze	87
4.1. Procesy poznawcze zapewniające elementarną orientację w otoczeniu <i>Jan Strelau i Zygmunt Putkiewicz</i>	87
4.2. Myślenie i mowa źródłem uogólnionego i pośredniego odzwierciedlenia świata — <i>Andrzej Jurkowski</i>	116
4.3. Pamięć — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	124

5. Emocje i motywacja	134
5.1. Procesy emocjonalne — <i>Jan Strelau</i>	134
5.2. Motywacja — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	150
6. Osobowość — <i>Jan Strelau</i>	160
6.1. Pojęcie i wybrane teorie osobowości	160
6.2. Osobowość jako centralny system integracji i regulacji czynności	163
6.3. Temperament i zdolności jako wyznaczniki działań związane ze strukturalnymi właściwościami podmiotu	177
II. Charakterystyka rozwojowa ucznia — <i>Andrzej Jurkowski</i>	207
7. Okresy i fazy rozwoju psychicznego	207
8. Ogólna charakterystyka okresu niemowlęcego i poniemowlęcego	212
8.1. Rozwój dziecka w okresie niemowlęcym	212
8.2. Rozwój dziecka w okresie poniemowlęcym	218
9. Okres przedszkolny	223
9.1. Zarys rozwoju psychicznego w wieku przedszkolnym	223
9.2. Wybrane zagadnienia rozwojowo-wychowawcze wieku przedszkolnego	229
10. Młodszy wiek szkolny	235
10.1. Uwagi wstępne	235
10.2. Zarys rozwoju psychicznego w młodszym wieku szkolnym	235
10.3. Uwagi końcowe	243
11. Okres dorastania	245
11.1. Uwagi wstępne i zagadnienia rozwoju fizycznego w wieku dorastania	245
11.2. Rozwój intelektualny	248
11.3. Kształtowanie się osobowości i rozwoju społecznego w wieku dorastania	252
III. Poznawanie ucznia	253
12. Ogólne zasady badań i pomiaru w psychologii — <i>Jan Strelau</i>	259
12.1. Elementarne pojęcia statystyczne	259
12.2. Typy skal pomiarowych	269
13. Poznawanie ucznia. — Metody i techniki badań — <i>Andrzej Jurkowski</i>	273
13.1. Obserwacja	273
13.2. Eksperyment	279
13.3. Testy w psychologii	282
13.4. Wywiad w psychologii oraz ankiety i kwestionariusze	288
13.5. Analiza wytworów	290
13.6. Uwagi o opracowywaniu zebranych materiałów	291
IV. Środowisko ucznia	294
14. Ogólna charakterystyka środowiska ucznia — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	294
14.1. Pojęcie środowiska i rodzaje środowisk	294
14.2. Wpływ środowiska naturalnego na rozwój osobowości ucznia	297
14.3. Klasa szkolna jako grupa wychowawcza	299
14.4. Środowisko grup dziecięcych i młodzieżowych	302
15. Metody poznawania środowiska społecznego — <i>Andrzej Jurkowski</i>	306
15.1. Poznawanie środowiska rodzinnego ucznia	306
15.2. Badanie psychospołecznych problemów na terenie klasy szkolnej	311
CZĘŚĆ TRZECIA. Główne rodzaje działalności ucznia	319
16. Uczenie się — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	321
16.1. Ogólna charakterystyka procesu uczenia się	322
16.2. Wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na skuteczność uczenia się	353

17. Rozwiązywanie problemów — <i>Andrzej Jurkowski</i>	367
17.1. Pojęcie problemu i fazy rozwiązywania problemów	367
17.2. Rodzaje problemów	369
17.3. Czynniki wpływające na rozwiązywanie problemów oraz niektóre zagadnienia kształcenia umiejętności rozwiązywania problemów	373
18. Sposoby reagowania w sytuacjach trudnych — <i>Jan Strelau</i>	382
18.1. Stress, frustracja i sytuacja trudna	382
18.2. Typy sytuacji trudnych	384
18.3. Reakcje na sytuacje trudne	386
18.4. Długotrwałe następstwa stresu psychologicznego	389
18.5. Aspekt rozwojowy zachowania się w sytuacjach trudnych	390
18.6. Obrona przed stresem i zwalczanie stresu	391
CZĘŚĆ CZWARTA. Rodzaje oddziaływań na ucznia	395
19. Psychologiczne podstawy nauczania — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	397
19.1. Zagadnienia ogólne	397
19.2. Niektóre zagadnienia psychodydaktyki	404
19.3. Powodzenia i niepowodzenia w nauce szkolnej	420
20. Psychologiczne podstawy wychowania	428
20.1. Zagadnienia ogólne — <i>Andrzej Jurkowski i Zygmunt Putkiewicz</i>	428
20.2. Analiza psychologiczna trudności wychowawczych — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	442
21. Poradnictwo i preorientacja zawodowa — <i>Zygmunt Putkiewicz</i>	461
21.1. Podstawowe funkcje poradnictwa i preorientacji zawodowej	461
21.2. Rola szkoły w prowadzeniu preorientacji zawodowej	464
21.3. Znaczenie poradnictwa dla optymalnego wyboru zawodu	465
Słowniczek psychologiczny	468
Indeks nazwisk	480